

ÅRSÅK OG VIRKNING

Av Bjørn Pettersen

Det universelle prinsippet om årsak og virkning er en nærmest ubønhørlig, mekanisk kraft som kverner og går ustoppelig i denne verden. For enhver årsak *må* ha en virkning, og virkningen er alltid proporsjonal med årsaken. Og på den måten kan vi snakke om en slags 'rettferdighet' i tilværelsen, selv om vi som regel ikke evner å forstå den, fordi vi ikke umiddelbart ser årsakssammenhengen. "Som du sår skal du høste", står det skrevet, og "det er ingen røyk uten ild", sier vi. Vi sier også at "vi er vår egen lykkes smed".

I hver enkelt av oss er det en iboende trang til å leve, og denne viljen til liv blir båret oppe av en underbevisst sjø av uoppfylte ønsker for livet. Denne sydende sjøen av ønsker og begjær er selve årsaken til at vi lever – til at vi har kropp og sinn i denne fysiske verden. For alle ønsker må oppfylles, og vi har selv ønsket dette livet, om enn ubevisst. Stadig vekk kommer ønsker og begjær fram i vår bevissthet som luftbobler fra sjødypet til overflaten. Gjennom bevisst observasjon av vårt eget sinn og vårt eget liv kan vi følge og forstå denne prosessen, slik at vi kan få en viss oversikt på det individuelle plan. Men årsaker og virkninger på det kollektive plan – på nasjonalt, kontinentalt og globalt plan – er ytterst vanskelig å forstå. Diplomatiets kunst har ingenting å stille opp med her – det er bare kunsten å *glatte over* og å *feie under teppet* – og behandler aldri årsakene.

Den store konfliktsituasjonen som nå er i ferd med å utfolde seg i verden, har bygget seg opp over svært lang tid og ikke bare siden siste verdenskrig. Denne interessekonflikten er mye mer omfattende med mye dypere årsaker enn det både 1. og 2. Verdenskrig hadde. Det er ventet at verden vil dele seg i to store motstridende blokker: Hele den muslimske verden sammen med den mongolske verden på den ene siden, mot Amerika og Vesten sammen med Russland på den andre siden. Ingen vil vinne fordi det er sterke livsnedbrytende elementer på hver av sidene. Bare de som er totalt likegyldige til interessekonflikten og virkelig ønsker fred og harmoni – ikke bare et "pax Romanum" for seg og sine – kan reise seg etter utladningen og danne en verdensregjering, fri for supermakter, terror og tyranner, og arbeide for *hele menneskehetens* beste.

(Publisert første gang i kulturavisa "Bredablikk", Røros, i april 2003).